

Nincs összeesküvés az „Összeesküvők” szankcionálása mögött

A közelmúltban olyan vélemények jelentek meg a nyilvánosságban, amelyek arra utaltak, hogy a Médiatanács nem alkalmazza következetesen a kiskorúak védelmére vonatkozó szabályokat, mi több, az RTL Klubbal szemben a TV2-nek „kedvez”, mert az „Összeesküvők” című *reality show* miatt utóbbit „csak” egymillió forintba bírságolta meg, miközben a VV4 miatt előbbi sokszázmillió bírságot (kötvényt) kapott.

A kritikák figyelmen kívül hagyják, hogy az RTL Klub korábbi műsorszolgáltatási szerződése alapján, a korábbi médiatörvény (Rttv.) megsértése miatt kapott kötbér-szankciót, míg a TV2 jogsértését a Médiatanács már az új törvény (Mttv.) alapján bírálta el.

A Médiatanács a jogsértések tekintetében megállapított jogkövetkezmény alkalmazása során mérlegelési jogkörrel rendelkezik, azonban mérlegelésének jogszerűségét az Mttv.-ben és a Ket.-ben megfogalmazott elvek (fokozatosság, arányosság, egyenlő elbánás stb.) korlátok közé szorítják. A mérlegelési jogkörben meghozott döntést a bíróság abban az esetben hagyja helyben, amennyiben az minden tekintetben jogszerűnek bizonyul. A mérlegelés szempontrendszerét a jogalkalmazónak fel kell állítania, vagy a törvényben előírt szempontrendszerrel kell követnie, az egyes mérlegelési szempontokat döntése indokolásában ki kell mérítenie, a tényállást megfelelően meg kell állapítania, mérlegelésének pedig okszerűnek kell lennie. A mérlegelés egyik eleme az ismételtség vizsgálata.

Az Mttv. 187. § (4) bekezdése értelmében *„Az (1)-(3) bekezdés alkalmazásában ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül legalább kétszer valósítja meg, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.”*

Az Mttv. e megfogalmazásával „*tabula rasa*”-t követel meg a hatóságtól az egyes médiaszolgáltatók jogsértéseinek megítélésében, az ismételtség vonatkozásában kizárva a korábbi Rttv. megsértésének figyelembevételét. Az ismételtség megállapításának egyik konjunktív feltétele, hogy a jogsértő médiaszolgáltató **a jogsértést ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében valósítsa meg**: a médiaszolgáltatónak tehát értelemszerűen az Mttv. ugyanazon rendelkezését (szakaszát, sőt bekezdését) kell megsértenie ahhoz, hogy az ismételtség ténye – az egyéb feltételek fennállása mellett – megállapításra kerülhessen. Hiába hasonlít vagy akár egyezik meg tehát a korábbi és a jelenlegi szabályozás konkrét szövege, az Mttv. 187. § (4) bekezdésének megfogalmazása eleve lehetetlenné tette az Rttv. rendelkezéseinek megsértését megállapító jogerős hatósági (ORTT vagy médiatanácsi) határozatok előzményként történő figyelembe vételét az Mttv. szabályainak megsértését vizsgáló eljárásokban.

Az Mttv. 9. § (5) bekezdésének megsértése a Médiatanács az „Összeesküvők” című műsorszám 2011. október 3-4-i adásaira vonatkozó határozatának meghozataláig nem került megállapításra a TV2 vonatkozásában. Ez azt jelenti, hogy a médiaszolgáltató az „Összeesküvők” c. műsorszám fenti két adásával – az Mttv. 2011. január 1-i hatálybalépését követően – első alkalommal szegte meg az Mttv. azon rendelkezését, mely szerint: *„Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott*

konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.”

Két korábbi ügyben a TV2 valóban megsértett kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezést, de nem az Mttv. 9. § (5) bekezdését. Az 1121/2011. (VIII. 24.) sz. médiatanácsi határozat IV. kategóriába tartozó műsorszám műsorelőzetesével kapcsolatban állapította meg az Mttv. 10. § f) pontjának megsértését. A Médiatanács az „Összeesküvők” c. műsorszámmal kapcsolatos határozatában e határozatra hivatkozott is, ám – a jogsértés csekély súlya miatt – ebben a döntésben a felhívás jogkövetkezményét alkalmazta, az ismételtség tekintetében így e határozat nem volt figyelembe vehető.

A Médiatanács 1398/2011. (X. 12.) számú határozatában pedig az Mttv. 9. § (6) bekezdésének, 10. § (1) bekezdés d)-f) pontjainak megsértése miatt alkalmazott szankciót a TV2-vel szemben, melyek az V. kategóriába tartozó műsorszámokra, és ezek előzetesére vonatkoznak.

A 625/2011. (V. 11.) számú médiatanácsi határozat esetében a jogsértés időpontja 2010. május 30-a volt, a TV2 tehát az Rttv.-nek (és nem az Mttv.-nek) a kiskorúak védelmére vonatkozó rendelkezéseit sértette meg.

A fentiek alapján megállapítható – és a határozat indokolásából is kitűnik –, hogy az „Összeesküvők” 2011. november 3-4-én sugárzott adásaival kapcsolatosan meghozott döntés a szankció konkrét összegére kihatással lévő tényezőket, mérlegelési szempontokat, a mérlegelés folyamatát körültekintően megvizsgálta. (A műsor esetében még csak az első néhány hetet vizsgálta és szankcionálta a hatóság, míg az RTL a teljes VV4 szériáért kapta az emlegetett súlyos kötbér-szankciót.)

Az Mttv. a fokozatosság és arányosság elveinek a jogkövetkezmény megállapításakor előírt alkalmazásával a bírságösszegek tekintetében „alulról történő építkezésre” kötelezi a jogalkalmazót; nehéz lenne fokozatosságról beszélni akkor, ha a hatóság már az első jogsértés után többmillió bírsággal sújtaná a médiaszolgáltatót. Mindenesetre figyelemreméltó, hogy miközben sokan kárhoztatják az Mttv.-t a magas bírságösszegek elvi lehetősége miatt, előkerülnek olyan vélemények, amelyek keveslik a hatóság által kiszabott bírságokat – annak ellenére is, hogy e gyakorlat a jogszabályból egyenesen következik.